

MEDOSEBNO NASILJE V RURALNIH OKOLJIH

BELMA HODŽIČ, EVA MARČIČ, TAJA REDNAK,
KIARA ROPOŠA IN BLAŽKA TRATNIK

Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede, Ljubljana, Slovenija.
E-pošta: belma.hodzic@student.um.si, eva.marcic@student.um.si,
taja.rednak@student.um.si, kiara.roposa@student.um.si, blazka.tratnik@student.um.si

Povzetek V ruralnih okoljih se soočajo s pomanjkanjem javnih storitev, kamor spadajo zdravstvo, sodstvo, izobraževalne ustanove in institucije za pomoč žrtvam nasilja, kar vpliva na odzivanje žrtev, saj jim območje daje manj priložnosti za prijavo zlorabe ali iskanje pomoči. Obenem marsikje ni urejen javni transport, ki pa je ključnega pomena v primerih, ko žrtve ne morejo dobiti pomoči oziroma le-ta ni ustrezna. Nasilja v ruralnih okoljih velikokrat ne prepoznajo in se posledično normalizira, še posebej, ko govorimo o psihičnem nasilju. Problem predstavlja tudi pomanjkljivo ozaveščanje o pomenu medosebnega nasilja, zlasti med starejšimi. Ruralna okolja se soočajo z neprijavljanjem nasilja, poleg tega se žrtve soočajo s pomanjkanjem pomoči strokovnih služb na tem področju. Razpršenost podeželja onemogoča represivnim organom, da bi se seznanili s problematiko družinskega nasilja ter posledično ustrezno ukrepali.

Ključne besede:

medosebno
nasilje,
družinsko
nasilje,
ruralno
okolje,
kriminaliteta,
preventivni
ukrepi

INTERPERSONAL VIOLENCE IN RURAL AREAS

BELMA HODŽIĆ, EVA MARČIČ, TAJA REDNAK,

KIARA ROPOŠA & BLAŽKA TRATNIK

University of Maribor, Faculty of Criminal Justice and Security, Ljubljana, Slovenia.

E-mail: belma.hodzic@student.um.si, eva.marcic@student.um.si,

taja.rednak@student.um.si, kiara.roposa@student.um.si, blazka.tratnik@student.um.si

Abstract In rural areas, a shortage of public services, including health care, the judiciary, educational institutions, and institutions to help victims of violence, is present. The absence of the abovementioned affects the response of victims, as the area gives them fewer opportunities to report abuse or seek help. At the same time, public transport is not regulated in many places, but it is crucial when victims cannot get help or when existing service is not appropriate. Violence in rural areas is often not recognized and consequently normalized, especially when discussing psychological violence. Lack of awareness of the importance of interpersonal violence, especially among the elderly, is also a problem. Rural environments face non-reporting of violence. In addition, victims face a lack of assistance from professional services in rural areas. Besides, the dispersion of the countryside prevents the repressive authorities from becoming aware of domestic violence and, consequently, from taking appropriate action.

Keywords:

interpersonal
violence,
domestic
violence,
rural
environment,
crime,
preventive
measures

1 Uvod

Uporaba nasilja pomeni družbeno nesprejemljiv in nemoralen poseg v človekove pravice in svoboščine. Gre za družbeni problem, ki vključuje različne oblike nasilja, in sicer nasilje v družini, nasilje nad ženskami, medvrstniško nasilje ter nasilje nad starostniki. Omenjene oblike nasilja predstavljajo »specifičen sociološki položaj«, povezan s socialno-ekonomskim položajem posameznikov, rabo informacijsko-komunikacijskih tehnologij ter stopnjo enakosti med pripadniki obeh spolov (Resolucija o nacionalnem programu preprečevanja in zatiranja kriminalitete za obdobje 2019–2023 [ReNPPZK19–23], 2019). Kot pravi Muršič (2004), je nasilje bolj ali manj vtakano v vsakodnevne medosebne interakcije nas vseh. Nasilje v medosebnih odnosih je pogosto utišano ali morebiti celo ni problematizirano. Zakon o preprečevanju nasilja v družini [ZPND] (2008) opredeljuje, da je nasilje prepovedano in pomeni vsako uporabo fizičnega, spolnega, psihičnega ali ekonomskega nasilja povzročitelja nasilja proti žrtvi. Muršič (2004) nasilje definira kot upravljanje v razmerju do sočloveka na način, ki ga drugi ne želi oziroma ga zavrača. V 191. členu Kazenskega zakonika (Kazenski zakonik [KZ-1G], 2020) je opredeljeno, da »[k]dor v družinski skupnosti z drugim grdo ravna, ga pretepa ali drugače boleče ali ponižujoče ravna, ga z grožnjo z neposrednim napadom na življenje ali telo peganja iz skupnega prebivališča ali mu omejuje svobodo gibanja, ga zalezuje, ga prisiljuje k delu ali opuščanju dela ali ga kako drugače z nasilnim omejevanjem njegovih enakih pravic spravlja v skupnosti v podrejen položaj, se kaznuje z zaporom do petih let«.

Žrtve so lahko deležne fizičnega nasilja, ki pomeni vsako uporabo fizične sile ali morebitne grožnje z uporabo fizične sile. Spolno nasilje opredeljuje vsa ravnanja s spolno vsebino, v katera žrtev bodisi ne privoli, je vanje prisiljena ali zaradi svoje stopnje razvoja ne razume njihovega pomena (ZPND, 2008). Psihično ali čustveno nasilje lahko opredelimo kot vedenje in ravnanje, s katerima povzročitelj ali povzročiteljica nasilja pri žrtvi povzroči strah, ponižanje, občutek manjvrednosti, ogroženosti ter druge prisotne duševne stiske. Pri ekonomskem nasilju gre za neupravičeno nadzorovanje ali omejevanje družinskega člana ali članice pri razpolaganju z dohodkom, s katerim samostojno razpolaga oziroma upravlja (Prepoznavna in obravnava žrtev nasilja v družini v okviru zdravstvene dejavnosti (v nadaljevanju POND), n. d. a).

Osrednja tema prispevka je predstavitev poglavitnih pojavnih oblik kriminalitete v ruralnih okoljih. Ugotoviti smo želeli, ali obstajajo razlike med oblikami kriminalitete na podeželju. Predstavljene bodo že opravljene študije v ruralnih okoljih na območju Slovenije ter morebitni ukrepi in alternative centru za socialno delo, vodjem policijskih okolišev in vsem institucijam, pristojnim za obravnavo družinskega nasilja, z namenom zmanjšanja problematike na podeželju v Sloveniji. Cilj prispevka je proučiti stanje medosebnega nasilja v ruralnih okoljih v slovenskem prostoru in drugje v tujini.

2 **Kriminaliteta v ruralnih in urbanih okoljih**

Kriminologa Eman in Hacin (2018) sta ugotovila, da je eden od dejavnikov, ki vpliva na kriminaliteto, tudi okolje. Urbano območje je regija, obkrožena z mesti, poleg tega pa gre za razvita območja, kjer so prisotne hiše, poslovne stavbe, ceste, mostovi in železnice. Pruitt (2008) opisuje, da so ruralna okolja z 2.500 prebivalci ali manj, vse ostalo predstavlja urbano območje. Ruralna območja imajo nizko gostoto prebivalstva in veliko nerazvitih zemljišč. Običajno je razlika med ruralnim in urbanim območjem jasna. V razvitih državah, z velikim številom prebivalstva, pa je ta meja vse manj jasna (National Geographic, n. d.). Nizka stopnja kriminalitete v ruralnem okolju je pogosto dojeta tako, da kriminaliteta na podeželju ni glavna skrb. Eden od razlogov pomanjkanja pozornosti v ruralnem okolju na področju kriminalitete je morda razširjeno prepričanje o dihotomiji med urbanim in ruralnim, pri čemer je prvi kriminogen, drugi pa idiličen (Ceccato, 2016). K temu se pridružuje tudi Pruitt (2008), ki meni, da za podeželske kraje običajno velja mirnost in varnost, kjer se ljudje razumejo in je kriminaliteta redka.

Razlika med stopnjo kriminalitete na podeželju in v mestih se je v zadnjih letih zmanjšala, saj je stopnja aretacij na podeželju za nekatera kazniva dejanja preseгла tiste na urbanih območjih. Nasilni prekrški zoper družinske člane sodijo med kazniva dejanja, za katera je stopnja aretacij na podeželju večja od tistih v mestih. Razlike so tudi v odzivnosti organov pregona, tožilcev in sodnikov, na nasilje v družini. Osnovne zdravstvene ustanove in zagovorniki žrtev so običajno redko in težko dosegljivi za podeželske prebivalce. Poleg tega so lahko organi pregona in sodišča manj dostopni. Opazna je tudi nenaklonjenost odzivanja policije na nasilje v družini v ruralnih okoljih, poleg tega je prisotno pomanjkanje usposabljanja in obveščanja tožilcev. Dodatno je za podeželja značilna razpršenost prebivalcev po območjih, kar

je s policijskega vidika in dela težko obvladljivo. Prebivalci v ruralnih okoljih se običajno med seboj poznajo, mobilnost in fluktuacija pa je nizka (Mawby in Yarwood, 2016). Mawby in Yarwood (2016) ugotavljata, da je nasilje v družini pogosteje obravnavano kot v urbanih okoljih, vendar je odziv v manjših soseskah nekoliko zahtevnejši. Kot že zgoraj navedeno, je pomoč prebivalcem in žrtvam ruralnih okolij pomanjkljivo organizirana in omejena.

3 Razlike med ruralnimi in urbanih območji

Ruralna okolja, ki vključujejo tudi kmečka okolja, so raznoliki fizični in socialni prostori. Od urbanih okolij se razlikujejo predvsem po večjih družbeno-strukturnih ovirah, kot so nizka izobraženost ljudi, nižji dohodki, višja stopnja brezposelnosti, omejene zaposlitvene, socialne in zdravstvene storitve ter pomanjkljiv prevozni sistem. Za ruralno okolje je značilen socialni prostor z manj zasebnosti oziroma z »veliko gostoto poznanstev«. Ravnanja in prakse podeželanov so običajno utemeljeni v ideologijah samozadostnosti, opiranju nase, moškega hranitelja družine, močno kohezivne družine in lokalne skupnosti. Posebnosti ruralnega okolja pogojujejo praviloma slabo prepoznavanje in obravnavanje nasilja v družini. Najpomembnejše ugotovitve raziskave POND 2015 o prepoznavanju in obravnavi nasilja v družini na podeželju so pokazale, da je nasilje v družini še vedno tabu tema. Ruralna okolja so praviloma patriarhalna, pri čemer je strpnost do nasilja visoka. Visoka je tudi strpnost do zlorabe alkohola. Nasilje v družini je slabo prepoznan in obravnavan pojav. Med pojavnimi oblikami nasilja v družini je še najbolj obravnavano fizično nasilje. Prisotno je prikrivanje nasilja v družini s strani žrtev in povzročiteljev. »Vsak vsakega pozna« je tako prednost kot pomanjkljivost pri prijavih. Prevladuje prepričanje, da »mora ženska potrpeti«, bodisi zaradi ugleda družine ali celo vaške skupnosti. Pričakovana podoba podeželske ženske je »marljiva, poslušna« ženska. Obstaja prepričanje, da bodo ženske težko zapustile podeželje ali kmetijo ter odšle v varno urbano okolje (POND, n. d. a).

Rebernik (2008) ugotavlja, da so se v postkolonialni dobi oblikovale razlike med ruralnim in urbanim območjem, kar je posledica mestnih koncentracij zaposlitvenih možnosti v javnem in zasebnem sektorju ter prisotnost domačih in tujih investicij v urbanem okolju. Pri tem ostaja podeželje v večini ruralno, kar je lahko posledica zanemarjanja v državni razvojni politiki. Mesta omogočajo boljše zaposlitvene možnosti. V mestih je razvit neformalni gospodarski sektor, ki omogoča zaposlitev

prebivalcem brez formalne izobrazbe. Nasprotno pa na podeželju primanjkuje delovnih mest v neagrarnih dejavnostih, kar je odraz gospodarskega nazadovanja podeželja. Kmetijstvo tako ostaja neučinkovito, tehnološko nerazvito in nizko produktivno. Mesta imajo boljšo infrastrukturo in večjo možnost ter dostopnost do vzgojno-izobraževalnih in zdravstvenih ustanov. Ruralna okolja, ki niso prilagojena klimatskim spremembam, lahko povzročijo nastanek degradacije kmetijskih površin in pomanjkanje vode. Navedeno potrjujeta Mawby in Yarwood (2016), ki menita, da ruralna območja predstavljajo ruralna okolja s kmetijskimi površinami ter manj razvito infrastrukturo.

Hacin (2019) je v študiji primerjal kriminaliteto v urbanih in ruralnih okoljih v Sloveniji. Na podlagi analize policijske statistike obravnavanih kaznivih dejanj (v nadaljevanju KD) v mestnih in vaških občinah v obdobju 2010–2018 je ugotovil, da so KD zoper človečnost, človekovo zdravje in premoženje bolj značilna za mestne občine. Obenem pa so KD zoper življenje in telo, spolno nedotakljivost, zakonsko zvezo, družino in otroke, varnost javnega prometa in okolje, prostor in naravne dobrine pogostejša v vaških občinah. Tudi Japelj (2015, 2016) pri analizah policijskih statistik ugotavlja, da so prisotne razlike v pojavnih oblikah kriminalitete med ruralnimi in drugimi območji. Tominc in Sotlar (2019) sta v raziskavi, v okviru programske skupine Fakultete za varnostne vede Univerze v Mariboru Varnost v lokalnih skupnostih, ugotovila, da prebivalci velikih (mestnih) občin pojave dojemajo drugače, saj jim pripisujejo večjo resnost, v primerjavi s prebivalci srednje velikih in malih občin. To nakazuje obstoj morebitnih razlik v zaznavanju varnosti med ruralnim in urbanim okoljem.

Med ruralnimi in urbanimi območji obstajajo določene razlike glede števila, zaznave in prijavljanja dejanj z znaki nasilja v družini. Navedeno smo želeli podkrepiti z dodatno analizo policijske statistike prekrškov z znaki nasilja v družini (tabela 1). Pri analizi podatkov iz tabele 1 smo se odločili za razdelitev policijskih uprav (v nadaljevanju PU) po Tominc in Sotlar (2019), kjer sta zajela območja osmih PU in občine znotraj njih (ena mala, ena srednja in ena velika glede na število prebivalcev). PU smo razdelili na ruralne (PU Murska Sobota, PU Kranj, PU Nova Gorica in PU Novo mesto), urbane (PU Ljubljana in PU Maribor) in ruralno-urbane PU (PU Celje in PU Koper).

Tabela 1: Število prekrškov z znaki nasilja v družini na 100.000 prebivalcev po PU za leto 2017

Enota	Prekrški z znaki nasilja v družini na 100.000 prebivalcev po PU za leto 2017
PU Murska Sobota	244
PU Maribor	159
PU Novo mesto	159
PU Ljubljana	144
PU Koper	136
PU Celje	123
PU Nova Gorica	89
PU Kranj	97

Vir: Policija, 2018a.

Poročilo Policije (2018a) prikazuje, da PU Murska Sobota v letu 2017 prednjači po številu prekrškov z znaki nasilja v družini na 100.000 prebivalcev. V primerjavi z največjo PU Ljubljana ima PU Murska Sobota 100 prekrškov z znaki nasilja več (preračunano na 100.000 prebivalcev). Pri tem ima PU Kranj, v primerjavi s PU Murska Sobota, za 147 manj prekrškov z znaki nasilja v družini. PU Murska Sobota ima 85 tovrstnih prekrškov več kot PU Maribor. Iz tega lahko sklepamo, da je v tipičnih ruralnih območjih, kot je PU Murska Sobota, več prekrškov z znaki nasilja v družini, v primerjavi z urbanima PU Ljubljana in PU Maribor. Navedeno potrjujejo tudi ugotovitve Kropeta, Lobnikarja in Prislanove (2016), ki kažejo, da je bilo pri analizi stanja v Pomurju na podlagi prijavljenih primerov nasilja v družini za obdobje 2008–2013 razvidno, da so pogostejša KD na območjih občin Gornja Radgona, Murska Sobota, Lendava in Črenšovci. Kot prikazuje tabela 1, je Policija (2018b) v letnem poročilu o delu PU Murska Sobota za 2017 ugotovila, da so prekrški nasilja v družini zoper nasilno in drzno vedenje v upadu. Policisti so pri obravnavanih dogodkih nasilja v družini ugotovili, da so najpogostejši vzroki nasilja v družini alkoholiziranost, ljubosumje, brezposelnost, izsiljevanje za denar in psihične motnje. V tabeli 2 je prikazana primerjava med ruralno (PU Murska Sobota), ruralno-urbano (PU Koper) in urbano PU (PU Ljubljana).

Tabela 2: Primerjava ruralne, urbane in ruralno-urbane policijske uprave

Policijska uprava	Število kaznivih dejanj zoper nasilja v družini
PU Murska Sobota	102
PU Ljubljana	333
PU Koper	76

Vir: Policija, 2019a, b, c.

PU Murska Sobota je zoper zakonsko zvezo, družino in otroke beležila manjši porast KD. Skupno so murskosoboški policisti obravnavali 188 KD, od tega je preiskanih 99,5 %. Največ je obravnavanih KD nasilja v družini, in sicer 102. To pa predstavlja največji delež v zadnjem petletnem obdobju (Policija, 2019a). Po podatkih policije (2019b) je bilo ugotovljeno, da je PU Ljubljana obravnavala 333 KD nasilja v družini. V PU Koper se zadnjih nekaj let število KD nasilja v družini in KD zanemarjanja mladoletne osebe in surovega ravnanja ne spreminja in znaša 76 (Policija, 2019c). Iz tega sledi, da ima PU Murska Sobota glede na velikost PU visoko število obravnavanih KD nasilja v družini, saj izhajamo iz tega, da Murska Sobota nazaduje po številu prebivalcev, v primerjavi z največjo PU Ljubljana. Krobe et al. (2016) ugotavljajo, da je imela PU Murska Sobota v letu 2015 izmed vseh regij v Sloveniji največ KD z znaki družinskega nasilja, poleg tega pa so v porastu KD zoper zakonsko zvezo, družino in otroke. Policisti PU Murska Sobota so v letu 2015 obravnavali več tovrstnih KD kot PU Celje, PU Novo mesto in PU Maribor skupaj. Avtorji prav tako poudarjajo, da je treba upoštevati demografske značilnosti pomurske regije, saj ima le-ta v primerjavi z ostalimi področji nekatere specifične značilnosti.

4 **Kriminaliteta v slovenskih ruralnih okoljih**

Žrtev nasilja v družini je družinski član, nad katerim drug družinski član izvaja fizično, spolno, psihično ali ekonomsko nasilje ali zanemarjanje, ne glede na žrtvino starost, spol ali drugo osebno okoliščino. O tipičnih značilnostih žrtev ne moremo govoriti, saj so lahko žrtve ženske in moški vseh starosti, narodnosti in etničnih manjšin ter vseh socialno-ekonomskih skupin. Najbolj ogroženi so šibkejši družinski člani z manj družbene in ekonomske moči. V to skupino spadajo otroci in mladoletne osebe, nosečnice, podeželske ženske, revne in socialno ogrožene osebe, osebe z gibalnimi, senzornimi in intelektualnimi ovirami, osebe z duševnimi težavami in motnjami, migrantke ter starejše osebe. Tveganje za zlorabo omenjenih družbenih skupin se poveča, kadar je žrtev umeščena v več ranljivih skupin hkrati, na primer otrok z intelektualnimi ovirami, socialno ogrožena migrantka, gibalno ovirana starejša ženska ipd. (POND, n. d. a).

Vrsta okolja, v katerem ljudje prebivajo, vpliva na strah pred kriminaliteto. Prebivalci urbanih okolij navajajo močnejše občutke ogroženosti kot prebivalci ruralnih okolij, saj je za ruralna okolja značilna večja stopnja povezanosti in socialnih mrež.

Dejavnik, ki vpliva na strah pred kriminaliteto, je povezan z znaki nereda v soseski, kar je bolj značilno za urbana okolja (Meško in Pirnat, 2016). Selič (2009) v raziskavi ugotavlja, da je ruralno okolje dejavnik tveganja za nasilje v partnerskih odnosih in družinskem okolju. Raziskave med drugim dokazujejo, da je ruralni prostor raznolik glede strukturnih ovir in omejenih razpoložljivih virov za obravnavanje nasilja v družini (npr. delež izobraženih prebivalcev, stopnja brezposelnosti, višina dohodka, socialne in zdravstvene storitve, prevozni sistem), kar ne vzdrži preprostega posploševanja (POND, n. d. a). V ruralnem okolju primanjkuje usklajenega in koordiniranega delovanja institucij, ki se ukvarjajo z nasiljem v družini. Prav tako primanjkuje znanja in veščin komunikacije vseh, ki se ukvarjajo z nasiljem v družini. Opazno je neplačevanje socialnih in zdravstvenih prispevkov kmečkim ženam. Dodatno so odročna ruralna območja prepuščena sama sebi. Cerkev si premalo prizadeva za ozaveščanje o nasilju v družini, saj poudarja zgolj vrednoto ohranjanja družine za vsako ceno. Redki primeri domačih študij o nasilju v družini v ruralnih okoljih opozarjajo na to, da ruralno okolje predstavlja dejavnik tveganja za nasilje v družini. V ruralnih okoljih se poudarja potreba po dostopnosti strokovnih služb in usposobljenih zdravnikov za delo z otroki in mladostniki v ruralnih okoljih. Praviloma je v teh okoljih prisoten tudi podrejeni položaj žensk, v katerega so že zgodaj socializirane. Psihično nasilje je najpogostejša oblika nasilja nad prebivalkami ruralnih območij ter tam živečo starejšo generacijo (starši in partnerjevi starši) (POND, n. d. a).

Raziskava POND (n. d. b) je bila opravljena na reprezentativnem vzorcu splošne populacije, ki ga je pripravil SURS leta 2009 (N = 752) in je bil proporcionalno stratificiran glede na starost, regijo in tip naselja. Poleg vzorca po kraju bivanja noben odgovor ni prikazoval statistično pomembnih razlik med odgovori mestnih in vaških anketirancev o nasilju v zasebni sferi in partnerskih odnosih. Raziskave s področja zaznave in obravnave nasilja v družini v družinski medicini so z različnim vzorčenjem in metodami analiz pokazale pričakovano različne rezultate, in sicer ruralno okolje je, poleg ženskega spola in razvez, dejavnik tveganja za telesno in duševno nasilje v partnerskih odnosih. Približno 30 % preiskovank in preiskovancev ambulant družinske medicine je v ruralnem in urbanem okolju potrdilo izkušnjo s psihičnim in fizičnim nasiljem v družini. V sedemdesetih ambulantah družinske medicine v urbanem in ruralnem okolju je 17,9 % preiskovank in preiskovancev potrdilo izkušnjo s psihičnim in fizičnim nasiljem v družini. Statistično obstajajo pomembne razlike v kraju bivanja oseb, ki so poročale o duševnem nasilju. Več

tovrstnega nasilja je bilo opaženega v urbanem okolju. Pri tem pa bivanje v urbanem okolju zmanjšuje verjetnost za sočasen pojav fizičnega in duševnega partnerskega nasilja, kar naj bi odražalo specifične kulturnih kontekstov in več priložnosti za osebe s tovrstno izkušnjo nasilja pri dostopu do socialnih služb. Podeželje in odročna kmečka okolja so še vedno patriarhalna okolja, kjer je strpnost do nasilja visoka, žrtev pa se težko umakne iz kroga nasilja, saj ima majhno socialno mrežo in je ekonomsko odvisna od partnerja. Poleg tega je opazno izkoriščanje ženske delovne sile (POND, n. d. b).

4.1 Nasilje nad ženskami

Nasilje nad ženskami je kompleksen pojav, ki se dogaja tako v zasebni kot v javni sferi. Gre za nasilje, ki je usmerjeno proti ženski in ima številne pojavnne oblike; od nasilja v partnerskih odnosih do zalezovanja, spolnega nasilja, prisilnih porok, pohabljanja ženskih spolovil, prisilnih prekinitev nosečnosti in prisilne sterilizacije, spolnega nadlegovanja do spletnega nasilja. Čeprav je Republika Slovenija, zlasti v zadnjem desetletju, spremenila področno zakonodajo (npr. ZPND in KZ) ter izvedla številne kampanje ozaveščanja, z namenom poudarka na usposabljanju strokovnega kadra, je stanje na področju nasilja nad ženskami še vedno problematično (ReNPPZK19–23, 2019). Študije in izkušnje vladnih in nevladnih organizacij potrjujejo, da so nasilju v družini pogosteje izpostavljene ženske kot moški. Družina je za ženske in otroke potencialno najnevarnejši kraj, partner pa za žensko potencialno najnevarnejša oseba. Večina poškodb nastane v družinskem okolju. Ocenjujejo, da naj bi bila vsaka peta ženska v Sloveniji žrtev svojega partnerja. Nasilje nad ženskami med drugim izhaja tudi iz neenakomerne porazdelitve moči ter drugih strukturnih neenakosti med spoloma. V izraziteje patriarhalnem okolju je toleranca do nasilja v družini višja. Ženske, ki so doživele nasilje, po navadi ponotranjijo družbeno zaničevanje, ki jim vsili občutke manjvrednosti. Posledično sebe vidijo kot moškemu podrejene in se zaničujejo, ker so dopustile, da jih je nasilnež zlorabljal. Vzroki, zaradi katerih ženska kot žrtev ostane z moškim, so pomanjkanje podpore prijateljev, družine in institucij, sledijo družbena pričakovanja (zakonska zveza velja v »dobrem in slabem«), zanikanje (»zaradi dela je pod pritiskom«, »njegov oče ga je pretepal«), izolacija (»nihče ne bo hotel imeti nič s to grozno osebo«), strah in grožnje povzročitelja (»ubil bom tebe, otroke, potem še sebe«), odvisnost (čustvena in ekonomska odvisnost) ter upanje, da se bo partner spremenil (POND, n. d. a).

4.2 Nasilje nad moškimi

Nasilje nad moškimi je zamolčano, tako s strani žrtve kot povzročitelja. Po drugi strani pa je zmotno prepričanje ter razumevanje moškega kot povzročitelja in ženske kot žrtve nasilja. Moški kot žrtve se počutijo enako kot ženske žrtve nasilja, vendar pa zaradi naravnosti družbe in tradicionalnosti vloge moškega le-ti še težje poiščejo pomoč za rešitev iz položaja, v katerem so se znašli. Značilnost nasilja nad moškimi v družini in intimnih partnerskih odnosih, ki ga povzročajo ženske, je v tem, da največkrat ni prisotnih hujših telesnih poškodb. Ženske pogosteje uporabljajo psihične oblike nasilja. Umori partnerjev so pogosto storjeni v samoobrambi ali kot odgovor na nemoč pri soočanju z nasiljem partnerja. Moški se ob kričanju žensk nanje ne počutijo fizično ogrožene. Za moške žrtve je značilno, da vzroke za nasilje pogosteje eksternalizirajo (iščejo v drugih ljudeh ali okoliščinah), ženske pa internalizirajo (iščejo v sebi) (POND, n. d. a).

4.3 Nasilje nad otroki in mladostniki

V Sloveniji so nasilje v družinah začeli raziskovati razmeroma pozno, in sicer šele v začetku novega tisočletja. Čeprav so raziskave pripomogle k različnim spoznanjem o obsegu in oblikah nasilja v družinah na nacionalni ravni, se nobena ni nanašala na primerjavo nasilja v ruralnih okoljih z nasiljem v mestih (Kneževič Hočevnar, 2016). Nasilje v družini ne prizadene zgolj moških in/ali žensk, ampak tudi otroke, ki so v večini primerov zgolj priče nasilnih dogodkov v družinski sferi. Nasilje nad otroki, predvsem mlajšimi od 18 let, je ena od grobih kršitev otrokovih pravic. Pomembno je vedeti in obenem razumeti, da za nasilje ni nikoli odgovoren otrok. Bistvenega pomena je predvsem prepoznavanje nekaterih značilnosti otrok, mladostnic oziroma mladostnikov, ki doživljajo to nasilje. Med te značilnosti spadajo nenadne spremembe v vedenju, poslabšanje šolskega uspeha, prihod v šolo prezgodaj oziroma ostajanje otroka v šolskih prostorih po pouku in zdravstvene težave (npr. glavoboli, bolečine v trebuhu, anoreksija) (POND, n. d. b). Poleg navedenega se v ruralnih okoljih pojavlja tudi mladoletniško prestopništvo, ki se razlikuje od urbanih okolij, saj se pojavlja v klasični obliki fizičnega nasilja in ne v obliki spletnega trpinčenja ter ustrahovanja (Weisheit in Brownstein v Eman, Ivančič in Bagari, 2019).

Raziskava o hetero- in avtoagresivnosti v družini 2003–2005 se je nanašala na primerjavo urbanega in ruralnega okolja. Vsebovala je projektno nalogo, ki je analizirala izkušnje in stališča mladostnikov do nasilja v družini. Opravljena je bila na vzorcu 1.297 mladostnikov 65 naključno izbranih osnovnih šol v Sloveniji, iz urbanega in ruralnega okolja. Rezultati raziskovalne naloge so pokazali, da so mladostniki iz ruralnega okolja poročali o več žrtvah nasilja v svoji družini, v primerjavi z mladostniki iz mesta. Mestni mladostniki so bili bolj pogosto izpostavljeni verbalnemu nasilju, v primerjavi s podeželskimi, prav tako pa so v družinah mestnih mladostnikov, v primerjavi z družinami mladostnikov iz ruralnega okolja, kot povzročitelji nasilnih dejanj prevladovali starši. Ugotovili so, da so mladostniki iz urbanega okolja bolj sovražni in jezljivi, v primerjavi z mladostniki iz ruralnega okolja. Mladostniki iz ruralnega okolja so v večjem deležu navedli nudenje pomoči družinskih članov in sosedov, kakor pa mladostniki iz urbanega okolja (Knežević Hočevnar, 2016).

4.4 Nasilje nad starejšimi

Svetovna zdravstvena organizacija [WHO] opisuje nasilje nad starejšimi kot enkratno ali ponavljajoče se dejanje oziroma odsotnost primerne ravnanja, ki škoduje ali povzroči stisko starejše osebe (WHO, n. d.). Raziskave so pokazale, da so povzročitelji nasilja nad starejšimi večinoma žrtvam poznane osebe. Prepričanje, da se nasilje nad starejšimi dogaja predvsem v domovih za starejše, je napačno. Največ nasilja nad starejšimi se namreč dogaja prav v partnerskih, sorodstvenih, družinskih, intimnih in skrbstvenih odnosih. Značilnosti in dinamika nasilja nad ženskami in otroki naj bi bili podobni dinamiki nasilja nad starejšimi. Starejše osebe doživljajo tako fizično, psihično, spolno kot tudi ekonomsko nasilje. Pogosteje se pojavljata ekonomsko nasilje (otroci starše prisilijo, da jim dajejo denar, prepíšejo nanje svoje imetje) in zanemarjanje (odrekanje medicinske oskrbe, nujnih dobrin ter osnovne nege) (POND, n. d. b). Ruralna okolja naj bi predstavljala problem, ki se nanaša predvsem na prekrivanje posameznih KD, kot na primer prekrivanje družinskega nasilja, pod katero spada nasilje nad ženskami in starostniki (Eman et al., 2019). Eman et al. (2019) prav tako ugotavljajo, da je v Pomurju nasilje nad starostniki izstopajoči problem, ki ga je zaradi značilnosti ruralnega okolja (predvsem odmaknjenosti in izoliranosti) tudi težje zaznati. Nasilje se kaže v obliki splošnega zanemarjanja, odvzemanja prejete pokojnine, odrekanja nudenja potrebne nege in ponekod tudi kot verbalno in fizično nasilje.

5 Kriminaliteta v ruralnih okoljih v tujini

5.1 Nasilje nad ženskami

Medosebno nasilje nad ženskami in moškimi v ruralnih okoljih je velikokrat zanemarjeno, predvsem zaradi statističnih podatkov, ki prikazujejo nižjo stopnjo kriminalitete v primerjavi z urbanim okoljem. Statistika pa je lahko nižja zaradi dejstva, ker vsa KD niso prijavljena. Dokument statističnega urada Združenih držav Amerike iz leta 2016 prikazuje, da je na podeželju prijavljenih le 41,4 % nasilnih KD in 46,8 % hujših nasilnih KD, kot sta posilstvo in rop (Rural Health Information Hub, [RHHub], 2018). Problematiko (ne)prijavljanja KD prikazujejo tudi raziskave iz Švedske, Velike Britanije in Avstralije. V vseh so avtorji prišli do zaključka, da ženske v ruralnem okolju manj prijavljajo nasilje v primerjavi z ženskami v urbanem okolju (Child Family Community Australia, 2015).

Znanstveniki na Švedskem verjamejo, da četrtnina nasilja v družini ostane prikritega, še posebej na območjih, kjer so hiše v ruralnem okolju oddaljene druga od druge. Sosedji zato ne morejo vedeti za nasilje in žrtve nasilja. Na Švedskem v intimnopartnerskih umorih umre povprečno 17 žensk letno. Večina žrtev je živela izven večjih mest. Statistika prikazuje, da je sicer hospitalizacija žrtev medosebnega nasilja v povprečju večja v urbanih okoljih, a je hospitalizacija žrtev, kjer je poškodbe povzročila njej znana oseba (v večini partner), večja v ruralnih. Prav tako se v ruralnih okoljih hospitalizacije v zadnjih letih povečujejo ter se približujejo številu v urbanem okolju, kjer v zadnjih letih ni večjih sprememb (Ceccato, 2016).

V Veliki Britaniji so z raziskavo ugotovili, da le 21 % žensk, ki so žrtve medosebnega nasilja, slednjega prijavijo policiji. Tudi v tej državi so oblike medosebnega nasilja koncentrirane v urbanih okoljih. Število ubojev žensk, ki jih je storil njihov partner, pa je, enako kot na Švedskem, že nekaj let višje v ruralnih okoljih kot urbanih. Dejanska statistika, ki bi razlikovala ruralna in urbana območja, bo vedno ostala nejasna, saj se tudi v primerih, ko je nasilje prijavljeno, preiskava velikokrat zaključí brez sodbe. Policijska poročila namreč prikazujejo, da je v četrtnini takih primerov razlog za to zavrnitev pomoči pri preiskavi in sodelovanja s policijo s strani ženske žrtve, kar otežuje nadaljevanje preiskave (Ceccato, 2016).

Pruitt (2008) navaja, da ženske v ruralnem okolju, kljub zgoraj navedenim statističnim podatkom, pogosteje doživljajo medosebno nasilje kot ženske v urbanem okolju ter se hkrati soočajo z različnimi težavami, ki jim preprečujejo oziroma vzbujajo strah pred prijavo policiji. RHHub (2018) prikazuje raziskavo iz leta 2012, kjer so v Združenih državah Amerike (v nadaljevanju ZDA) ugotavljali najpogostejše razloge za omenjeni problem. Ugotovili so, da so razlogi neprijavljanja nasilja v prvi vrsti zaradi mišljenja žrtve, da gre za osebni problem (34 %), da ni pomembno (18 %), policija ne more pomagati (16 %), strahu pred storilcem (13 %), in drugi razlogi (18 %). Navedeni razlogi so najpogosteje povezani s kulturnimi in socialnimi značilnostmi življenja v ruralnih okoljih, saj so družbene norme in vrednote ruralnih skupnosti osrednjega pomena za razumevanje nasilja v družini in zakaj žrtve ne poiščejo pomoči. Vrednote prispevajo tudi k zaščiti storilcev v skupnosti in povzročajo sram pri žrtvah. Neprijave namreč niso le posledica molka žensk, ampak tudi molka sosedov in drugih, ki živijo v bližini (Boka, 2004). Tradicionalne vrednote, vezane na spol, so bolj izrazite v ruralnih okoljih, na primer moškost na podeželju je definirana kot moč, pogum in prevlada nad žensko. Navedeno lahko v patriarhalnih družinah pogosto opravičuje nasilje. V raziskavi, ki so jo opravili v Avstraliji, so ugotovili, da se je moško nasilje v nekaterih skupnostih normaliziralo do te mere, da je mnogo žensk v življenju doživelo več oblik nasilja, same pa ga kot takega niso niti prepoznale. Ugotavljajo, da omenjeno velja še posebej za psihično nasilje, ki je pogostejše kot fizično (Child Family Community Australia, 2015). Poleg navedenega vrednote lahko pomenijo tudi, da bodo prebivalci in organi pregona nasilje videli kot intimno oziroma zasebno težavo ali zanj celo okrivili ženske. V eni izmed študij, ki so jih opravili na podeželju v Wisconsinu (ZDA), so ugotovili, da so se ženske, ki so prijavile nasilje ali se zgolj ločile od moža, počutile odrinjene od skupnosti in cerkve, saj niso zadostile pričakovanj skupnosti (Pruitt, 2008).

Dodaten problem pri odzivanju žensk na medosebno nasilje predstavlja geografska lega ruralnih okolij. Storilci lahko lokacijo izkoristijo kot obliko nadzora, preprečijo dostop do telefona in avtomobila. V raziskavi v Wisconsinu so ugotovili, da 47 % žrtev ni imelo dostopa do avtomobila in 30 % ni imelo dostopa do telefona. Žrtve so lahko hkrati oddaljene od javnega prevoza, najbližje storitve in pomoč drugih pa so lahko ponekod oddaljene več kilometrov. V takih primerih je tudi odzivni čas policije in reševalcev bistveno daljši, ki pa je ključnega pomena, ko je vpleteno fizično nasilje (Pruitt, 2008). Boka (2004) navaja, da je večja verjetnost, da bodo ženske žrtev

fizičnega nasilja, ko bodo prijavile in skušale zapustiti nasilnega partnerja. V eni izmed bolnišnic v ZDA je 73 % pretepenih žensk poškodbe pridobilo, ko so skušale razdreti zvezo. V primerjavi z mestnim življenjem je jasno, da imajo prebivalci podeželja običajno manj dostopa do storitev in pomoči, prav tako pa je ena izmed posledic lokacije pomanjkanje anonimnosti. Ljudje se med seboj bolje poznajo in predstavljajo obliko neformalnega družbenega nadzora. Govorice se hitro razširijo, žrtve pa so lahko ob tem odrinjene od skupnosti. Če se odločijo poiskati pomoč, je zaradi manjše populacije ruralnih območij precejšnja verjetnost, da policija in socialni delavci poznajo tako žrtev kot storilca. Ravno zaradi tega se pogosto raje odločijo ostati tiho ter nasilje skrivajo pred sosedi, prijatelji in družino. To potrjuje raziskava v Teksasu iz leta 2003, kjer je 53 % žensk, ki živijo v urbanem okolju, podporo poiskalo pri prijateljih in družinskih članih, medtem ko je v ruralnem okolju slednje storilo le 13 % žensk. Podobna raziskava iz leta 2005 je prav tako pokazala, da je za storilce nasilja na podeželju bolj verjetno, da ženski preprečijo stik s prijatelji in družino ter s tem zmanjšajo možnost, da bodo za dejanja odgovarjali. Na podeželju so ženske ravno zaradi tega izražale več občutkov osamljenosti in obupa, medtem ko so bile ženske v mestih bolj optimistične glede svojih razmer in menile, da imajo dovolj možnosti in sredstev, da spremenijo svoje življenje. Temu torej botruje večja podpora ljudi okoli njih, česar ženskam v ruralnem okolju pogosto primanjkuje (Boka, 2004).

Težave in ranljivost žensk pogosto poslabša še gospodarski vidik življenja v ruralnem okolju. Nizka gostota prebivalstva pomeni slabše priložnosti za delovna mesta, izobraževanja in druge storitve. Žrtve lahko ostanejo v nasilnih razmerjih ravno zaradi nezmožnosti preživljanja sebe in otrok. Statistični podatki v ZDA so pokazali, da ženske na podeželju zaslužijo približno polovico manj kot moški v ruralnih okoljih. Razlika med moškimi in ženskami je v urbanih okoljih manjša. Slednje v povprečju zaslužijo 28 % manj kot moški. Povprečna plača žensk, ki živijo na podeželju, je leta 2006 znašala 21.566 dolarjev, plača žensk v mestih pa 29.758 dolarjev. Pri tem je bilo 8 % žensk v ruralnem okolju brezposelnih, v primerjavi z ženskami v urbanem, kjer je delež brezposelnih znašal 2,4 %. Slaba plača na delovnem mestu ali brezposelnost lahko v veliki meri vplivata na njihovo odločitev, da ne bodo zapustile partnerja ali ga prijavile policiji, kar je bilo v raziskavi tudi potrjeno (Pruitt, 2008).

(Ne)razumevanje pomena nasilja dodatno otežuje nizka izobrazba žensk. Raziskava, izvedena leta 2005 na Kitajskem, je pokazala, da precejšen delež žensk na podeželju sprejema nasilje kot nekaj normalnega. Skoraj polovica vprašanih žensk (47 %), ki jih je partner pretepel, je menila, da se je to zgodilo zaradi napak, ki so jih storile. Mnenje, da pretep in zloraba nad njimi nista pomembna in da ne razmišljajo o tem, pa je izrazilo 38 % vprašanih. Ženske v urbanem okolju se bolj zavedajo lastnih pravic in redkeje tolerirajo nasilje. Na podlagi navedenega lahko poudarimo pomembnost znanja in informacij o tem, kaj je nasilje in kakšne oblike nasilja poznamo. Ženske, ki o tem niso ozaveščene, zlorabe morda ne bodo prepoznale, čeprav jo doživljajo vsak dan, kar še posebej velja za žrtve, ki so odraščale v gospodinjstvu, kjer je oče izvajal nasilje nad mamo in to normalizirajo tudi v svoji zvezi. Četudi žrtev prepozna nasilje, je pogosto, da tega ne prepoznajo drugi družinski člani oziroma skupnost (Boka, 2004).

5.2 Nasilje nad moškimi

Raziskave o medosebnem nasilju med partnerji je fokusirano predvsem na ženske kot žrtve in moške kot storilce. Nasilje nad moškimi je dokaj neznano in zapostavljeno, saj kot žrtve prijavljajo zlorabe manj kot ženske. V Veliki Britaniji so z raziskavo ugotovili, da le 7 % moških, ki so žrtve medosebnega nasilja, slednje prijavijo policiji, v primerjavi z ženskami, kjer je številka nekoliko višja (21 %) (Ceccato, 2016). Barber (2008) navaja, da gre pri tem za tabu temo, zaradi česar moški občutijo več sramu in strahu pred tem, da jih bo skupnost stigmatizirala. V ruralnem okolju, kjer ponekod prevladujejo patriarhalne družine, je sram lahko občutno večji, saj naj bi bili moški fizično in psihično močnejši v družini in nikakor ne žrtve nasilja.

Statistično je težko opredeliti, kolikokrat so moški žrtve nasilja. Fontes (v Barber, 2008) je z različnimi raziskavami v ZDA prišel do zaključka, da moški izvajajo nasilje nad ženskami vsake 15 sekund, medtem ko ženske izvajajo nasilje nad moškimi vsake 14 sekund. Navedeno dokazuje, da moški niso redkeje žrtve nasilja, kot to verjame družba. V nekaterih državah nasilje nad moškimi ni obravnavano kot KD, poleg tega pa moških žrtev zakoni ne varujejo tako kot ženske. Ena takih držav je Indija, kjer se je število moških žrtev, ki so jih viktimizirale partnerke, v zadnjih letih povečalo. Leta 2013 je bila izvedena raziskava, kjer je sodelovalo 1.000 moških iz ruralnega okolja, starih med 21 in 49 let. Ugotovili so, da jih je bilo 51,6 % je bilo izpostavljenih

psihičnemu nasilju, 6 % fizičnemu in 0,4 % spolnemu nasilju. Razlog za nasilje je bil v 60 % brezposelnost žrtve. Podobna študija je bila izvedena v Angliji in Walesu, kjer je bil prav tako opazen porast v stopnji nasilja nad moškimi s 4,4 % v letu 2012 na 10,5 % v letu 2017 (Malik in Nadda, 2019).

5.3 Nasilje nad otroki in mladostniki

Po definiciji Svetovne zdravstvene organizacije nasilje nad otroki in mladostniki zajema več vrst nasilja nad osebami, ki so mlajše od osemnajstega leta starosti. Vključuje lahko telesno, čustveno ali spolno zlorabo, zanemarjanje in izkoriščanje otrok (WHO, n. d.).

Zanemarjanje otrok oziroma neuspeh negovalca, da bi zagotovil potrebno oskrbo otroka, je najpogostejša vrsta nasilja nad otroki v ruralnih delih ZDA. Kar polovica prijav nasilja v ZDA se nanaša na zanemarjanje. Ameriški Urad za otroke je v letu 2007 preiskal okoli 1,9 milijona poročil o domnevnih zlorabah otrok. Ugotovljeno je bilo, da se je med letoma 1990 in 2007 število primerov spolne zlorabe otrok in fizičnega nasilja zmanjšalo za 52 %. Število primerov zanemarjanja otrok pa se je zmanjšalo le za 6 % (Mattingly in Walsh, 2010). Kljub očitnemu zmanjšanju prijav med letoma 1990 in 2007, podatki iz leta 2019 prikazujejo ponovno povečanje zlorab v ZDA, saj so uradniki prejeli več kot 2 milijona poročil o nasilju nad otroki in mladostniki (U.S. Department of Health & Human Services, 2021).

Številne študije nasilja nad otroki v Afriki prikazujejo skrb vzbujajoče visoko stopnjo zlorabljenih otrok. Po nekaterih podatkih naj bi se ta gibala okoli 64 %. Poleg tega so skrb vzbujajoča tudi poročanja o dolgotrajnih psiholoških težavah in travmah, ki so posledica fizične, psihične in spolne zlorabe otrok (Boyes, Cluver, Meinck in Mhlongo, 2015).

Na Švedskem se delež mladih, ki pravijo, da so žrtve nasilja, v zadnjih letih ni niti povečal niti zmanjšal. Številke ostajajo približno enake že od obdobja osemdesetih let. Od sedemdesetih let je vsako leto zaradi nasilja umrlo približno 15 posameznikov, starih od 10 do 24 let. Podatki kažejo, da so fantje bolj izpostavljeni zlorabi, medtem pa so deklice, v primerjavi s fanti, znatno bolj izpostavljene spolnemu nasilju. Nasilje nad mladimi ženskami se pogosteje dogaja za zaprtimi vrati domov, mladi moški pa so pogosteje žrtve nasilja na javnih mestih. Poleg

navedenega predstavlja problem tudi trgovina z ljudmi, katere žrtve so lahko prav tako mladi s podeželja. Kriminalne združbe, ki organizirajo kriminalne mreže, tako povezujejo ruralna in urbana območja. Od leta 2003 se je podvojilo število KD trgovine z ljudmi. Pri tem so 65 % primerov zabeležili v najbolj urbanih okrajih, kot sta Stockholm in Malmö (Ceccato, 2016).

Analize v ZDA kažejo, da zloraba otrok v podeželskih družinah ne odstopa od tiste v mestnih družinah. Vrste zlorab so podobne kot tudi številni družinski stresorji, ki vplivajo na pojav zlorab. To so težave z duševnim zdravjem, odvisnost od alkohola in zgodovina nasilja v družini. Vendar pa imajo podeželske družine, ki so bile prijavitelne službam za zaščito otrok, večjo verjetnost, da preživijo velik družinski stres in finančne težave kot družine v urbanih območjih (Mattingly in Walsh, 2010). Študija, opravljena v Afriki, zajema 23 kvantitativnih raziskav in je pomembna z vidika določanja povezav med otroško zlorabo in dejavniki, ki to zlorabo povzročijo. Avtorji so povezave razdelili na dejavnike na ravni skupnosti (vrsta okolja (urbano ali ruralno) ter izpostavljenost ustrahovanju in/ali spolnemu nasilju), dejavnike na ravni gospodinjstva (revščina in nasilje v družini), dejavnike na ravni oskrbovalca (bolezen AIDS in duševne težave, spremembe negovalcev, družinsko delovanje ter zloraba substanc) in dejavnike na ravni otroka (starost, invalidnost, telesno zdravje, vedenje in spol) (Boyes et al., 2015). Izpostavljeni dejavniki, ki vplivajo na nasilje nad otroki v ruralni Albaniji, so patriarhalna miselnost, slabo ekonomsko stanje, slaba komunikacija in uživanje alkoholnih pijač. Glavni razlog za nasilje v okrožju Elbasan je predvsem patriarhalna miselnost, ki je bolj razširjena na podeželju (Kacollja, 2015).

Večina študij je odkrila približno enake stopnje slabega ravnanja z otroki na podeželju in v urbani Ameriki. Tako pri porazdelitvi slabega ravnanja z otroki kot profilu družin, v katerih poročajo o nasilju, so si podeželje in velemesta v ZDA izjemno podobni. Vendar kljub omenjeni podobnosti obstajajo nekatere ključne razlike med ruralnim in urbanim okoljem. Mattingly in Walsh (2010) sta ugotovila, da podeželski otroci, ki so bili žrtve zlorabe ali zanemarjanja, pogosteje odraščajo v enostarševskih domovih, mestni otroci pa pogosteje živijo v nevarnih soseskah. Uporaba disciplinskih strategij pri starših temelji predvsem na njihovih osebnih prepričanjih, oblikujejo pa jih njihove izkušnje in kultura. Kitajski starši, ki so imeli sami v odraščanju izkušnjo z nasilnim discipliniranjem, bolj verjetno tako disciplinirajo tudi svoje otroke. Številni starši na Kitajskem še vedno menijo, da je vzgoja ali discipliniranje otrok s pretepanjem, čustvenim nasiljem ali drugimi

oblikami nasilja legitimna in učinkovita. Raziskava, izvedena na Kitajskem, je vključevala starše predšolskih otrok. Od devetih sodelujočih vrtcev jih je bilo pet v ruralnem okolju. Starše so v vprašalniku povprašali po njihovem odnosu do nasilnega discipliniranja otrok in pri rezultatih opazili razliko med starši iz urbanih okolij ter starši iz ruralnih okolij. Eno izmed glavnih vprašanj raziskave je bilo: *Ali boste v prihodnosti fizično nasilni do svojih otrok?* Odstotek staršev iz ruralnih okolij, ki nameravajo oziroma niso prepričani ali bodo izvajali fizično nasilje, je znašal 28,9 %. Z istim odgovorom je na enako vprašanje odgovorilo precej manj staršev iz urbanih okolij (17,8 %) (Chen, Dunne, Lyu, Wang in Zhu, 2020).

5.4 Nasilje nad starejšimi

Zloraba starejših (imenovano tudi trpinčenje starejših, zloraba v poznejših letih ali zloraba ranljivih odraslih) je opredeljena kot kakršna koli zloraba in zanemarjanje oseb, starih 60 let ali več, s strani skrbnika ali druge osebe. V raziskavah se poudarja pomembnost razumevanja ruralnega konteksta zlorabe starejših, saj imajo ruralne skupnosti navadno številčnejše in hitreje rastoče starejše prebivalstvo. Na tem področju obstaja manj literature, ki raziskuje nasilje nad starejšimi na podeželju. Ocenjuje se, da je med 1 in 2 milijona Američanov, starih 65 let ali več, odvisnih od nege ali zaščite drugih. Nacionalna študija o ravnanju s starejšimi je pokazala, da je 11 % starejših poročalo o vsaj enem primeru lažjega slabega ravnanja v preteklem letu, 1,2 % o dveh ali več oblikah slabega ravnanja v preteklem letu in 0,2 % o treh oblikah slabega ravnanja (Braun, Fitzsimons in Hagemester, 2011). Urad za pravosodno statistiko ameriškega ministrstva za pravosodje (U.S. Department of Justice, 2014) je predstavil podatke o različnih oblikah nasilja in primerjavo med pogostostjo nasilnih dejanj nad starejšimi oziroma drugimi starostnimi skupinami. Stopnje nasilnih kaznivih dejanj brez smrtnega izida in premoženjskih kaznivih dejanj nad starejšimi so bile nižje kot pri mlajših. Razmerje med pogostostjo premoženjske kriminalitete in nasilnega kaznivega dejanja je bilo pri starejših višje kot pri mlajših osebah, starih od 25 do 64 let. Stopnja umorov starejših se je od leta 1993 do leta 2011 zmanjšala za 44 %. Osebe, stare 65 let ali več, so imele več primerov kraje identitete kot osebe, stare od 16 do 24 let, vendar manj kot osebe, stare od 25 do 49 let ter od 50 do 64 let. Med starejšimi žrtvami nasilnih kaznivih dejanj je približno 59 % poročalo, da so bile žrtve doma ali v njihovi bližini. Starejši so policiji večkrat prijavili primere nasilnih kaznivih dejanj kot osebe, stare od 12 do 24 let (U. S. Department of Justice, 2014).

V raziskavi, ki so jo izvedli na podeželju Poljske, je kar 40,1 % starejših poročalo o nasilju, ki ga nad njimi povzročajo njihovi družinski člani. Psihično nasilje je doživelo 36,5 % oseb, malomarnost pa jih je doživelo 21,9 % oseb. Nizke stopnje nasilja pa so se presenetljivo pokazale za fizično nasilje (5,1 %). Najmanj pogosto so starejši poročali o spolni zlorabi (0,7 %) (Bulsa, Kołodziejczak in Terelak, 2018).

Glede na visoke stopnje nasilja nad starejšimi obstaja precejšnja problematika neprijavljanja kaznivih dejanj pristojnim ustanovam. Pomanjkanje prijav se opaža predvsem pri spolni zlorabi ali nasilju intimnega partnerja starejše osebe, ki predstavlja skrito težavo podeželja. Poleg tega večina strokovnjakov v skupnosti tega niti ne prepozna (Brossoie, Roberto in McPherson, 2013). Braun et al. (2011) kot razloge, da žrtve ne prijavljajo kaznivih dejanj, navajajo njihovo slabo zdravje, samoobtoževanje, strah pred povračilnimi ukrepi, strah pred tem, kaj se bo zgodilo s storilcem, če je storilec družinski član, zadrege in pomanjkanje informacij ter finančni pomisleki. Za razliko od mlajših odraslih oseb starejši na podeželju veliko bolj cenijo svojo zasebnost, samostojnost in občutek samozavesti. S tem je povezan strah, da bi bila ob prijavi ogrožena avtonomija in sposobnost prebivanja v svojem domu. Posredovanje vladnih služb in organov kazenskega pregona, ki posredujejo ob takšnih primerih, namreč lahko pripelje do dvoma o sposobnostih starejših. Na podeželju vlada močna navezanost na zemljo, zato bi odstranitev iz domov zanje pomenilo izgubo načina življenja. Poleg tega razkritje zlorabe ogroža tudi odnose s sorodniki, saj so storilci najpogosteje družinski člani. Ženske na podeželju zlorabe pogosto ne prijavijo, ker želijo ohraniti družinske odnose. V takih primerih gre za neko vrsto požrtvovalnosti za dobro družinske skupnosti. Poleg naštetih razlogov pa je eden od relevantnih tudi popolno nezavedanje osebe, da je žrtev nasilja. Pri nasilju nad moškimi trdo zakoreninjene tradicionalne moške spolne vloge zmanjšujejo verjetnost, da bi starejši moški poročali o viktimizaciji. Poleg tega na prijavljanje, ozaveščenost in dostop do storitev med drugim vpliva geografska izolacija. Kot pri drugih vrstah viktimizacije pomanjkanje ozaveščenosti, dostopnosti in ustreznosti podpore tudi prispeva k pomanjkanju poročanja ter iskanja pomoči. Slabše zaupanje starejših v zunanjo pomoč in nenaklonjenost neformalni podpori se kaže v tem, da starejši odrasli, tudi če so na voljo formalne storitve, morda ne želijo uporabljati teh storitev. Pomembna je tudi cenovna dostopnost storitev, v povezavi z višjo stopnjo revščine starejših oseb na podeželju. Storitve, namenjene večini, ki jo predstavlja bela, heteroseksualna populacija, morda niso primerne ali sprejemljive za podeželske afroameriške starešine, homoseksualce,

biseksualne, transspolne osebe ter osebe iz drugih raznolikih skupin. Če storitve niso na voljo, dostopne in kulturno sprejemljive za starejše odrasle, bi poročanje lahko v določenih primerih situacijo le poslabšalo (Braun et al., 2011).

6 Razprava in zaključek

Za obravnavo nasilja v družini je treba imeti znanje, institucije pa morajo omogočiti medsebojno, enotno in usklajeno delovanje. Z namenom skupnega sodelovanja različnih ustanov pri centru za socialno delo oblikujejo multidisciplinarno delovno skupino, ki jo sestavlja skupina različnih strokovnjakov in žrtve nasilja v družini. Zavedati se moramo, da mora imeti žrtev nasilja občutek varnosti in zaupanje, da sistem deluje in da ji bodo pomagali, da se nasilje ustavi. Cilj je predvsem zagotoviti celovito pomoč in čim bolj dolgoročno varnost ter zaščito žrtve. Ženske o doživetem nasilju običajno težko spregovorijo, posebej v ruralnem okolju, zato okoliščina, da »vsak vsakega pozna«, ni samodejno oteževalna. Neformalni nadzor na podeželju lahko prispeva k več prijavam nasilja v družini v ruralni skupnosti. Posledično je še toliko bolj pomembno, da je na policiji, centru za socialno delo ter v zdravstvenih ustanovah zagotovljen primeren prostor, kjer lahko žrtve spregovorijo o travmatičnih dogodkih. Ključnega pomena je, da ljudje, ki prihajajo v stik z žrtvami nasilja, seznanijo te osebe z nasiljem in morebitnimi posledicami. S tem onemogočimo sekundarno viktimizacijo, do katere pogosto pride zaradi neozaveščenosti tistih, ki so vključeni v komunikacijo z žrtvami nasilja (Društvo SOS telefon, 2014; POND, n. d. c).

Delovanje patronažne zdravstvene nege je še toliko bolj pomembno v primerih, kadar posledice nasilja niso vidne, socialno stanje družine urejeno, v zdravstvenem kartonu ni preteklih poškodb, incidentov in ko žrtev sama ne spregovori ali zanika, da preživlja nasilje. Prostor, okolje in avtentičnost dela patronažne medicinske sestre znotraj družine omogoča, da prej prepozna znake preživljanja nasilja. Ti so pogosto nevidni, prikriti in na prvi pogled izražajo zdravstvene probleme, čeprav gre v resnici za posledico nasilja v družinskih ali partnerskih odnosih. Pozornost je treba nameniti tudi pacientom, ki večkrat v letu potrebujejo ali iščejo oskrbo v urgentni kirurški ambulanti. V urgentni ambulanti morajo zabeležiti podatek o zlorabi alkohola, drog ali drugih substanc. Osebje pa mora biti pozorno na vedenje spremljevalca/ke pacienta in če vztraja pri prisostvovanju pri medicinski obravnavi v ambulanti (POND, n. d. b). Težave pri prepoznavanju in obravnavanju nasilja v družini

družinski zdravniki pripisujejo predvsem prikrivanju, kulturi, sramu in praktičnim težavam, kot sta neurejena osnovno zdravstveno zavarovanje in prevoz (POND, n. d. c).

Pri pregledu literature o nasilju nad otroki in mladostniki smo ugotovili, da so povzročitelji nasilja na podeželju pogosto starši otrok. Pri tem je bilo izpostavljenih več stresorjev, ki so lahko vzrok za nasilje. Te ugotovitve sugerirajo, da osamitev in pomanjkanje ustreznih storitev ter pomoči za podeželske družine predstavljajo ovire za zdravo družinsko življenje. Raziskave tako poudarjajo pomembnost preventivnih in intervencijskih programov, ki staršem nudijo socialno podporo, strokovno pomoč za duševno zdravje in splošno starševsko pomoč (Mattingly in Walsh, 2010). Raziskava, izvedena v Južni Afriki, je preverjala vpliv starševskega programa, ki sta ga oblikovala Svetovna zdravstvena organizacija in UNICEF. Program se imenuje Starševstvo za vseživljenjsko zdravje najstnikov (ang. *Parenting for Lifelong Health for Teens*). Program, kot eden redkih, vključuje tudi finančno pomoč staršem. Ekonomska stiska lahko predstavlja stresor v družini in je pri pomoči ne smemo spregledati. Uporaba starševskega programa je privedla do izboljšane starševske prakse, izboljšane duševnega zdravja staršev, izogibanja alkoholu/drogam ter izboljšane finančnega stanja. Vsi ti dejavniki so pripomogli k zmanjšanju nasilja nad otroki (Berezin et al., 2020).

Na podlagi ugotovljenega predlagamo morebitne uvedbe naslednjih ukrepov in alternativ, in sicer ozaveščanje podeželskih družinskih zdravnikov, policije in drugih institucij, ki delujejo na določenem območju. Zagotoviti bi bilo treba zasebne pogovore vaščanov z zdravniki oziroma drugimi strokovnimi delavci. Ključnega pomena je tudi informiranje žrtev nasilja o različnih možnostih izhoda iz situacije, v kateri so, kot so na primer SOS telefon, krizni centri, varne hiše in materinski domovi za ženske z mladoletnimi otroki do 15. leta starosti in nosečnice, ki so se znašle v socialni stiski in nimajo drugih možnosti bivanja.

Zaradi neurejenega javnega potniškega prometa predlagamo investiranje v gospodarski razvoj ruralnih območij. Izboljšati bi bilo treba javne storitve in ustrezen dostop do njih s podeželja v mesta z urejenim javnim transportom, ustvariti več možnosti za izobraževanje in hkrati več delovnih mest. Slednje je pomembno izpostaviti, saj smo ugotovili, da predvsem ženske v ruralnih okoljih na leto zaslužijo precej manj kot ženske v urbanih okoljih. Hkrati pa je tudi brezposelnost v ruralnem

okolju višja. Nizka plača oziroma nezmožnost poiskati službo sta ena izmed glavnih razlogov, da žrtve nasilja ne prijavijo, saj bi bile nezmožne preživljati sebe in družino. Zaposlovanje in ustvarjanje delovnih mest bi pripomoglo k boljši odzivnosti žrtev in posledično reševanju tovrstne problematike. Za izboljšanje gospodarstva v ruralnih okoljih si prizadeva tudi Evropska unija s Strategijo EU za oživitev podeželja iz leta 2020, kjer so oblikovali dolgoročno vizijo za preoblikovanje teh območij. Strategija med drugim vključuje tudi zgoraj omenjene predloge o zaposlovanju, usposabljanju in hkrati možnosti dela na daljavo (Evropska komisija, n. d.).

Za zmanjšanje medosebnega nasilja nad starejšimi in mladostniki bi se morali zavzemati tako država kot ljudje sami. Pri starostnikih in mladostnikih je izrednega pomena ozaveščanje o pomenu medosebnega nasilja, v kakšnih oblikah se pojavlja, kako to preprečiti in kje poiskati pomoč. Zatorej bi predvsem v domovih za ostarele in v šolah predlagali različne delavnice, z namenom seznanitve s tovrstno tematiko, kjer bi poudarjali ničelno toleranco do nasilja ter prijavljanje vsake oblike nasilja policiji, šoli, centru za socialno delo ali drugemu pristojnemu organu. Pri nekaterih starejših je problem nezavedanje medosebnega nasilja in zato je pomembno, da nasilje prijavi vsak, ki ga opazi. Za izboljšanje stanja na tem področju je zatorej priporočljiva izmenjava informacij med policijo in pristojnimi institucijami. Komandirji policijskih postaj v Pomurju so s septembrom leta 2019 začeli z akcijo, kjer v sodelovanju s patronažno službo in drugimi organizacijami več pozornosti namenjajo ravnanju s starostniki na njihovih območjih (Eman et al., 2019). Pomembne so tudi institucije, ki nudijo pomoč in zaščito žrtvam nasilja. Ena izmed takih je Hiša zavetja Palčica, ki je namenjena otrokom do 6 let, pri katerih pristojni Center za socialno delo zagotovi, da se otroci nemudoma umaknejo iz ogrožajočega okolja. Mladostnikom so namenjeni krizni centri za mlade, ki delujejo neprekinjeno 24 ur na dan (POND, n. d. b). V ruralnem okolju bi moral vodja policijskega okoliša tesneje sodelovati s skupnostjo za učinkovitejše in hitrejše reševanje problematike nasilja.

Ne nazadnje predlagamo razvoj programov pomoči in ozaveščanje, saj bi s tem povečali število prijav ter posledično zmanjšali nasilje. Kot eden izmed prvih korakov k izboljšanju bi lahko bila izdelava in razdeljevanje izobraževalnega gradiva s temo nasilja starejšim odraslim. Programi brezplačnega prevoza starejših, ki bi ga tudi izvajale starejše osebe. Pri tem bi se povečala mobilnost starejših in obenem

vzpostavila socialna vez z vozniki, ki bi lahko v primeru suma na nasilje pomagali. V Sloveniji deluje program Sopotnik, ki nudi omenjene prevoze starejšim. Ena izmed dobrih praks v Sloveniji pa je tudi TOM telefon, ki deluje na področju otrok in mladostnikov. Na enak način bi lahko vzpostavili linijo za starostnike in jim nudili pomoč. Zavedati pa se je treba, da je pomembna tudi preventiva. Z ozaveščanjem je treba začeti že pri mladih in razviti izobraževanje o zdravih partnerskih odnosih (Brossoie et al., 2013).

Literatura

- Barber, C. F. (2008). Domestic violence against men. *Nursing Standard*, 22(51), 35–39. doi: 10.7748/ns2008.08.22.51.35.c6644
- Berezin, M. N., Cluver, L., Doubt, J., Gardner, F., Lachman, J. M., Lombard, C. ... Wittesaele, C. (2020). Parenting, mental health and economic pathways to prevention of violence against children in South Africa. *Social Science & Medicine*, 262, 113194. doi:10.1016/j.socscimed.2020.113194
- Boyes, M. E., Cluver, L. D., Meinck, F. in Mhlongo, E. L. (2015). Risk and protective factors for physical and sexual abuse of children and adolescents in Africa: A review and implications for practice. *Trauma, violence, & abuse* 16(1), 81–107. doi: 10.1177/1524838014523336
- Boka, W. (2004). Domestic violence in farming communities: Overcoming the unique problems posed by the rural setting. *Drake Journal of Agricultural Law*, 9(3), 389–414. Pridobljeno na <https://aglawjournal.wp.drake.edu/wp-content/uploads/sites/66/2016/09/agVol09No3-Boka.pdf>
- Braun, E. J., Fitzsimons, N. M. in Hagemester, A. K. (2011). Interpersonal violence against people with disabilities: Understanding the problem from a rural context. *Journal of Social Work in Disability & Rehabilitation*, 10(3), 166–188. doi: 10.1080/1536710X.2011.596437
- Brossoie, N., Roberto, K. A. in McPherson, M. C. (2013). Violence against rural older women: Promoting community awareness and action. *Australas J Ageing*, 32(1), 2–7. doi:10.1111/j.1741-6612.2012.00649.x.
- Bulsa, M., Kolodziejczak, S. in Terelak, A. (2018). Domestic violence against seniors in rural areas of West Pomerania, Poland. *Annals of Agricultural and Environmental Medicine*, 26(1), 92–96. doi:10.26444/aaem/92208
- Ceccato, V. (2016). *Rural crime and community safety*. Milton Park: Routledge.
- Chen, J., Dunne, M., Lyu, L., Wang, H. in Zhu, G. (2020). Factors that influence Chinese parents' intentions to use physical violence to discipline their preschool children. *International Journal of Environmental of Research and Public Health*, 17(5), 1787. doi: doi.org/10.3390/ijerph17051787
- Child Family Community Australia. (2015). *Domestic and family violence in regional, rural and remote communities. An overview of key issues*. Pridobljeno na <https://aifs.gov.au/cfca/sites/default/files/publication-documents/cfca-resource-dv-regional.pdf>
- Društvo SOS telefon. (2014). *Priročnik za delo z ženskami in otroki z izkušnjo nasilja*. Pridobljeno na <https://drustvo-sos.si/wp-content/uploads/2019/08/prirocnik-za-deloz-zenskami-in-otroki-z-izkusnjo-nasilja.pdf>
- Eman, K. in Hacin, R. (2018). Kriminaliteta v mestnih občinah v Republiki Sloveniji. V G. Meško, K. Eman in U. Pirnat (ur.), *4. Nacionalna konferenca o varnosti v lokalnih skupnostih: Sklepne ugotovitve raziskovanja (2015–2018): Konferenčni zbornik* (str. 249–267). Maribor: Univerzitetna založba Univerze v Mariboru.

- Eman, K., Ivančić, D. in Bagari, D. (2019). Pojavne oblike kriminalitete in posebnosti policijskega dela v ruralnih predelih Pomurja. V G. Meško, R. Hacin in K. Eman (ur.), *5. Nacionalna konferenca o varnosti v lokalnih skupnostih: varnost v lokalnih skupnostih: Konferenčni zbornik* (str. 97–107). Maribor: Univerzitetna založba Univerze v Mariboru.
- Evropska komisija. (n. d.). *Omrežja za razvoj podeželja in inovacije*. Pridobljeno na https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/farming/international-cooperation/enlargement/pre-accession-assistance/ipard-initiatives_sl
- Hacin, R. (2019). Primerjava kriminalitete v slovenskih občinah. V G. Meško, K. Eman in U. Pirnat (ur.), *5. Nacionalna konferenca o varnosti v lokalnih skupnostih: Uvod v razpravo v urbanih in ruralnih okoljih: Konferenčni zbornik* (str. 99–107). Maribor: Univerzitetna založba Univerze v Mariboru.
- Japelj, B. (2015). Kriminaliteta v Sloveniji leta 2014. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 66(2), 130–152.
- Japelj, B. (2016). Kriminaliteta v Sloveniji leta 2015. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 67(2), 140–170.
- Kacollja, D. (2015). The violence against children in Elbasan district, Albania. *Mediterranean Journal of Social Sciences*, 6(2), 172–176. doi:10.5901/mjss.2015.v6n2s1p172
- Kazenski zakonik (KZ-1G). (2015, 2016, 2017, 2020). *Uradni list RS*, (54/15, 38/16, 27/17, 23/20, 91/20).
- Kneževič Hočevar, D. (2016). Nasilje v družinah v okoljih, kjer »vsak vsakega pozna«. Nekateri premisleki. *Socialno delo*, 55, 39–54.
- Krope, S. F., Lobnikar, B. in Prisljan, K. (2016). Viktimizacija zaradi družinskega nasilja in policijsko delo v skupnosti: analiza stanja v Pomurju. V G. Meško, K. Eman in U. Pirnat (ur.), *2. Nacionalna konferenca o varnosti v lokalnih skupnostih: Varnost v lokalnih skupnostih: Konferenčni zbornik* (str. 79–98). Maribor: Univerzitetna založba Univerze v Mariboru.
- Malik, J. S. in Nadda, A. (2019). A cross-sectional study of gender-based violence against men in the rural area of Haryana, India. *Indian Journal of Community Medicine*, 44(1), 35–38. doi:10.4103/ijcm.IJCM_222_18
- Mattingly, M. J. in Walsh, W. A. (2010). Rural families with a child abuse report are more likely headed by a single parent and endure economic and family stress. *Carsey Institute*, 10. Pridobljeno na <https://scholars.unh.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1090&context=carsey>
- Mawby, R. I. in Yarwood, R. (ur.). (2016). *Rural policing and policing the rural: A constable countryside?* London; New York: Routledge, Taylor & Francis.
- Meško, G. in Pirnat, U. (2016). Pregled ugotovitev viktimizacijskih študij v Sloveniji in njihova uporabnost pri zagotavljanju varnosti v lokalnih skupnostih. V G. Meško, K. Eman in U. Pirnat (ur.), *2. Nacionalna konferenca o varnosti v lokalnih skupnostih: Varnost v lokalnih skupnostih: Konferenčni zbornik* (str. 63–70). Maribor: Univerzitetna založba Univerze v Mariboru.
- Muršič, M. (2004). Opredelitev nasilja v sodobnih medosebnih odnosih. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 55(4), 388–394.
- National Geographic. (n. d.). *Urban area*. Pridobljeno na <https://www.nationalgeographic.org/encyclopedia/urban-area/>
- Policija. (2018a). *Poročilo o delu policije za 2017*. Pridobljeno na <https://www.policija.si/images/stories/Statistika/LetnaPorocila/PDF/LetnoPorocilo2017.pdf>
- Policija. (2018b). *Letno poročilo o delu Policijske uprave Murska Sobota za 2017*. Pridobljeno na https://www.policija.si/images/stories/PUMS/PDF/Statistika/PUMS_Letno_porocilo_2017.pdf
- Policija. (2019a). *Letno poročilo o delu Policijske uprave Murska Sobota za 2018*. Pridobljeno na https://www.policija.si/images/stories/PUMS/PDF/Statistika/PUMS_LetnoPorocilo2018.pdf
- Policija. (2019b). *Poročilo o delu policijske uprave Ljubljana za leto 2018*. Pridobljeno na https://www.policija.si/images/stories/PULJ/PDF/Statistika/PULJ_LetnoPorocilo2018.pdf

- Policija. (2019c). *Poročilo o delu policijske uprave Koper za leto 2018*. Pridobljeno na https://www.policija.si/images/stories/PUKP/PDF/Statistika/PUKP_LetnoPoročilo2018.pdf
- Prepoznavna in obravnava žrtev nasilja v družini v okviru zdravstvene dejavnosti. (n. d. a). *Nasilje v družini in ranljive skupine: končno poročilo o raziskavi pond SiZdrav*. Pridobljeno na http://www.prepoznajnasilje.si/docs/default-source/izdelki/porocilo_ds4_mvj_final.pdf?sfvrsn=4&fbclid=IwAR202a1Zmgy51Yx9bMwADIol-FZaKUDkDPU574mWgu79wQaWtwlRZKGFQI
- Prepoznavna in obravnava žrtev nasilja v družini v okviru zdravstvene dejavnosti. (n. d. b). *Prepoznavna in obravnava žrtev nasilja v družini. Priročnik za zdravstveno osebje*. Pridobljeno na <http://www.prepoznajnasilje.si/docs/default-source/default-document-library/priro%C4%8Dnik-za-zdravstveno-osebje.pdf?sfvrsn=0>
- Prepoznavna in obravnava žrtev nasilja v družini v okviru zdravstvene dejavnosti. (n. d. c). *Nasilje v družini v podeželskem okolju: raziskave, primeri, izjave*. Pridobljeno na <http://www.prepoznajnasilje.si/qrc/nasilje-podezelje>
- Pruitt, L. R. (2008). Place Matters: Domestic Violence and Rural Difference. *Wisconsin Journal of Law, Gender & Society*, 23(149), 348–416.
- Resolucija o nacionalnem programu preprečevanja in zatiranja kriminalitete za obdobje 2019–2023 [ReNPPZK19–23]. (2019). *Uradni list*, (43/19).
- Rebernik, D. (2008). *Urbana geografija: Geografske značilnosti mest in urbanizacije v svetu*. Ljubljana: Znanstvenoraziskovalni inštitut Filozofske fakultete.
- Rural Health Information Hub [RHHhub]. (2018). *Violence and abuse in rural America*. Pridobljeno na <https://www.ruralhealthinfo.org/topics/violence-and-abuse>
- Selič, P. (2009). Nasilje v družini – odkrivanje, preiskovanje in medinstitucionalni prostor obravnave, nova znanja za družinsko medicino. *Družinska medicina*. 7(2), 115–125.
- Tominc, B. in Sotlar, A. (2019). Razlike v zaznavanju varnostnih pojavov med prebivalci urbanih in ruralnih okolij v Sloveniji. V G. Meško, R. Hacin in K. Eman (ur.), *5. nacionalna konferenca o varnosti v lokalnih skupnostih: Uvod v razpravo o varnosti v urbanih in ruralnih okoljih: Konferenčni zbornik* (str. 45–56). Maribor: Univerzitetna založba Univerze v Mariboru.
- U.S. Department of Justice. (2014). *Crimes against the elderly, 2003–2013*. Pridobljeno na http://www.antoniocasella.eu/nume/Morgan_bjs_nov2014.pdf
- U.S. Department of Health & Human Services. (2021). *Child maltreatment 2019*. Pridobljeno na <https://www.acf.hhs.gov/sites/default/files/documents/cb/cm2019.pdf>
- World Health Organization [WHO]. (n. d.). *Violence against children*. Pridobljeno na https://www.who.int/health-topics/violence-against-children#tab=tab_3
- Zakon o preprečevanju nasilja v družini (ZPND). (2008, 2016, 2017). *Uradni list RS*, (16/08, 68/16, 54/17).